

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 501/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Emilom Molnárom, advokátska kancelária Dr. Molnár & Partners, Záhradnícka 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 234/2014 z 27. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 234/2014 z 27. januára 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako dedič poručiťky bola účastníčkou dedičského konania vedeného pred Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 22 D 668/1997, v rámci ktorého okresný súd uznesením z 19. mája 2010 určil všeobecnú hodnotu dedičstva a potvrdil nadobudnutie dedičstva [REDAKOVANÉ], ktorému uložil povinnosť vyplatiť ustupujúcim dedičkám každej po 16 697,96 €. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podali obe ustupujúce dedičky odvolanie. Krajský súd v Žiline rozhodol o odvolaniach ustupujúcich dedičov uznesením sp. zn. 10 CoD 20/2011, ktorým odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a samostatným výrokom odmietol odvolanie dedičky [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka nespokojná s označeným rozhodnutím krajského súdu podala proti nemu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením, ktorým zrušil dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vo výroku, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 22 D 668/1997 z 19. mája 2010 a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že dovolanie podala z dôvodu vymedzeného v § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), t. j. z dôvodu, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Zároveň sťažovateľka namietala, že je postihnuté inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ako aj namietala, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky pochybil a nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, ak zrušil dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodu vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP bez toho, aby sa vysporiadal aj s ňou namietanými dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a porušujúce jej označené práva. V tejto súvislosti argumentuje tým, že išlo „o zásadné argumenty, reagujúce na argumenty odvolacieho súdu obsiahnuté v Druhostupňovom uznesení, pričom je daná reálna hrozba, že

argumenty nebude možné v budúcnosti podrobiť prieskumnej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“.

Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie v sťažnosti žiadala, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie práv sťažovateľky napadnutým uznesením „*na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd*“ a zruší napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň si sťažovateľka uplatnila aj náhradu trov konania v sume 363,79 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu

s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľky s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorým najvyšší súd zrušil dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodu existencie vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s namietanými dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP. Sťažovateľka v uvedenom vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd úvodom považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave

medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd opakovane judikoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľky ústavný súd považoval za vhodné poukázať na to, že od reformy civilného procesu z roku 1991, ktorým sa civilný proces vrátil modifikovane k prvorepublikovým moderným tradíciám, sa dovolaním označujú v podstate dva odlišné procesné inštitúty (porov. II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Jedným je ochrana proti najzávažnejším procesným záťažiam, tzv. zmätočné dovolanie podľa § 237 OSP, kde rozhodnutie o jeho prípustnosti a opodstatnenosti v podstate splýva. Druhým je dovolanie podľa § 238 a § 239 OSP. Cieľom tohto druhého dovolania je zjednotiť rozdielne názory, spravidla hmotnoprávne, krajského súdu a okresného súdu na jednu vec, a tým zjednocovanie judikatúry vôbec. Obrazne povedané, ide aj o súdenie medzi súdmi, ktoré rozhoduje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 313/2015).

V danom prípade bola prípustnosť sťažovateľkinho dovolania založená primárne existenciou vady zmätočnosti konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ktorá vždy vedie k zrušeniu dovolaní napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dôvody prípustnosti dovolania vymedzené v § 237 OSP sú výlučne procesného charakteru a pri zistení existencie vady podľa § 237 OSP, aj podľa názoru ústavného súdu neprichádzalo do úvahy sa zaoberať namietanými hmotnoprávnymi aspektmi (teda dôvodmi, ktorými možno odôvodniť inak prípustné dovolanie podľa § 238, resp. § 239 OSP), keďže je nevyhnutné proces opakovať, preto by bolo predčasné zaujať stanovisko k právnemu posúdeniu veci.

Ústavný súd pri posudzovaní ústavnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu bral do úvahy aj skutočnosť, že ide o zrušovacie rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým sa konanie nekončí (nemeritórne rozhodnutie, pozn.) a skutočnosť, že v prípade opätovného rozhodnutia krajského súdu bude mať sťažovateľka na základe jej sťažnostnej argumentácie (sťažovateľka v sťažnosti argumentovala, že v zmysle judikatúry najvyššieho súdu podací lístok o podaní doporučenej zásielky je len dôkazom o zaslaní listovej zásielky, ale nepreukazuje obsah tejto listovej zásielky, pozn.) k dispozícii dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) v spojení s § 432 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

Ústavný súd v kontexte už uvedeného po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že ho možno považovať za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne ani za svojvoľné alebo za nepreskúmateľné. Toto odôvodnenie poskytuje dostatočný základ pre jeho výrok. Úvahy najvyššieho súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce z namietaných vád uvedených v dovolaní a relevantných noriem procesného práva, ktorých účel a význam nepopierajú. Ústavný súd tiež nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z hľadiska posúdenia možného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv. Z uvedeného dôvodu sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje nedostatočné pomenovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Článok 48 ods. 2 ústavy upravuje hneď niekoľko základných parciálnych práv účastníkov konania, preto sa štandardne vyžaduje, aby sťažovateľka označila základné právo nielen označením príslušného článku ústavy, ale aj jeho slovným pomenovaním, čo sťažovateľka neurobila v petite svojej sťažnosti. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že ani z odôvodnenia sťažnosti nie je možné určiť, ktoré parciálne právo podľa označeného článku ústavy mala sťažovateľka na mysli.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia sťažnosti v tejto jej časti v spojení s jeho neurčitým petitom významné procesné dôsledky. Samotný subjektívny názor sťažovateľky o porušení jej neidentifikovaného základného práva podľa ústavy v spojení s nedostatočným odôvodnením sťažnosti v tejto jej časti spôsobuje taký rozsah nedostatkov zákonných náležitostí sťažnosti v tejto časti, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Pretože sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce jednoznačné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti obsahovo korešpondujúce s určitým návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky jej sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už o ďalších požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016